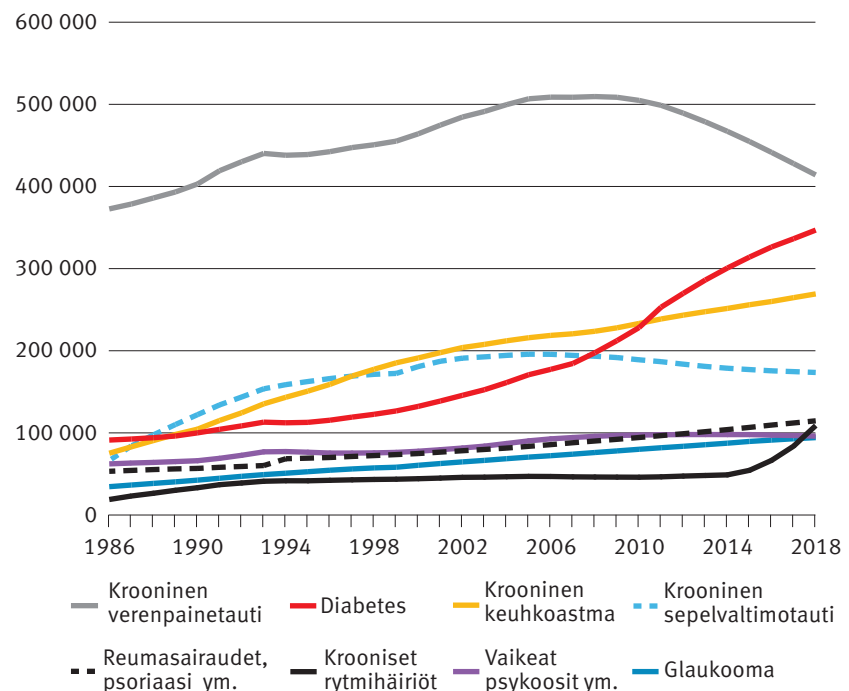

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeuttavat sairaudet 31.12.2018

Kelan myöntämiä lääkkeiden erityiskorvausoikeuksia, rajoitettuja erityis- tai peruskorvausoikeuksia ja kliinisten ravintovalmisteiden korvausoikeuksia oli vuoden 2018 lopussa voimassa noin 2,9 miljoonaa kappaletta, yhteensä 1 404 000 henkilöllä. Korvausoikeuksien haltijoiden määrä kasvoi vuoden aikana yli 17 100 henkilöllä (1,2 %). Korvausoikeuksia oli voimassa keskimäärin 2,1 per haltija.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutetut henkilöt yleisempien sairauksien mukaan 1986–2018

Lkm

Kela voi myöntää vaikean ja pitkäaikaisen sairauden perusteella erityiskorvausoikeuden tämän sairauden lääkkeisiin. Se tarkoittaa, että lääkkeistä maksetaan sairausvakuutuskorvauksena peruskorvausta (40 % lääkevalmisteen hinnasta) suurempi korvaus. Erityiskorvausoikeuden perusteella vakuutetulle korvataan tällöin joko 100 % (ylempi erityiskorvaus) tai 65 % (alempi erityiskorvaus).

Yleisin pitkäaikaissairaus on edelleen verenpainetauti

Pitkäaikaissairauksiin liittyviä lääkkeiden erityiskorvausoikeuksia¹ oli vuoden 2018 lopussa voimassa noin 2,4 miljoonaa kappaletta. Yleisin sairaus oli krooninen verenpainetauti, jonka lääkkeiden erityiskorvausoikeus oli 414 000 henkilöllä. Määrä väheni edellisvuodesta lähes 14 000 henkilöllä (-3 %), ja huippuvuodesta 2008 se on vähentynyt yli 95 000 henkilöllä (-19 %).

Toiseksi yleisin sairaus oli diabetes, jonka vuoksi voimassa oli 347 000 ylempää erityiskorvausoikeutta ja saman verran alempia erityiskorvausoikeuksia. Diabeteksen ylempään erityiskorvausoikeuden haltijoita oli 10 500 (3 %) enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Kolmanneksi yleisin sairaus oli krooninen keuhkoastma ja sitä läheisesti muistuttavat krooniset obstruktiiviset keuhkosairaudet, joihin liittyvä erityiskorvausoikeus oli voimassa 269 000 henkilöllä (kasvua 2 %).

Uusia erityiskorvausoikeuksia alkoi eniten diabeteksen vuoksi

Erityiskorvausoikeuksia alkoi eniten diabeteksessä, jonka vuoksi vuonna 2018 myönnettiin 22 500 alemmaa erityiskorvausoikeutta ja 22 500 ylempää erityiskorvausoikeutta. Näiden korvausoikeuksien myöntämisperusteet ovat samat, ja lähtökohtaisesti samalla kertaa myönnetään molemmat oikeudet. Kroonisten sydämen rytmihäiriöiden vuoksi myönnettiin lähes 31 100 alemmaa korvausoikeutta, mikä oli lähes 9 300 (43 %) enemmän kuin edellisvuonna. Astman vuoksi alkoi 14 200 uutta erityiskorvausoikeutta, kuten edellisvuonnakin.

Kahden erityiskorvausoikeuden yhdistelmistä tavallisin on verenpainetauti ja diabetes

Erityiskorvausoikeuksien kautta tarkasteltuna² yleisimmät kahden pitkäaikaissairauden yhdistelmät suomalaisilla ovat

- 135 000 henkilöllä verenpainetauti ja diabetes,
- 58 300 henkilöllä verenpainetauti ja sepelvaltimotauti,
- 47 700 henkilöllä diabetes ja sepelvaltimotauti,
- 45 300 henkilöllä astma ja verenpainetauti,
- 37 400 henkilöllä verenpainetauti ja rytmihäiriöitä,
- 34 100 henkilöllä diabetes ja astma ja
- 23 700 henkilöllä glaukooma ja verenpainetauti.

¹ Korvausoikeusnumerot 101–138 ja 201–215. Katsauksen loppuosa ei käsittele rajoitettuja erityis- tai peruskorvausoikeuksia eikä kliinisten ravintovalmisteiden korvausoikeuksia.

² Diabetesta sairastavia tarkastellaan tässä yhtenä ryhmänä, samoin kroonista sepelvaltimotautia sairastavia.

Yleisimmät kolmen pitkäaikaissairauden yhdistelmät ovat sellaisia, joissa henkilöllä on diabeteksen ja verenpainetaudin lisäksi kolmas sairaus. Tämä kolmas sairaus on

- 23 200 henkilöllä sepelvaltimotauti,
- 15 500 henkilöllä astma,
- 13 700 henkilöllä rytmihäiriöt ja
- 8 000 henkilöllä glaukooma.

Eteisvärinän uudet lääkkeet näkyvät korvausoikeustilastossa

Eryiskorvausoikeus kroonisten sydämen rytmihäiriöiden lääkkeisiin on viime vuosina yleistynyt. Todennäköisenä syynä tähän on se, että eteisvärinän hoitoon tullut uusia hyytymisenestolääkkeitä. Samalla kun on arvioitu korvausoikeuksia näiden rajoitetusti korvattavien lääkkeiden käyttöön, on myönnetty myös erityiskorvausoikeus kroonisten sydämen rytmihäiriöiden lääkkeisiin, jos eteisvärinä on osoitettu eikä hakijalla ollut rytmihäiriölääkkeiden erityiskorvausoikeutta entuudestaan.

Tilastotietoja erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeuttavista sairauksista on saatavissa Kelan tilastotietokanta Kelastosta www.kela.fi/kelasto > Sairastaminen > Lääkkeet

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeuttavat sairaudet 31.12.2018

Korvausoikeusryhmä	Oikeudet 31.12.2018	Muutos edellisestä vuodesta, %	Alkaneet v. 2018	Kuolemaan päättäneet v. 2018
Ylemmän erityiskorvausryhmän (100 %) sairaudet				
Henkilöt yhteensä	755 710	1,6	62 169	29 876
Oikeudet yhteensä	901 985	1,7	64 411	41 471
Diabetes, insuliinihoito	346 929	3,1	22 493	11 968
Vaikeat psykoosit ja muut vaikeat mielenterveyden häiriöt	96 043	-0,8	3 225	2 903
Glaukooma	94 238	1,5	5 843	4 440
Kilpirauhasen vajaatoiminta	84 744	-0,6	1 711	2 228
Epilepsia ja siihen verrattavat kouristustilat	67 498	1,3	3 632	2 518
Rintasyöpä	37 583	0,7	4 664	1 477
Eturauhassyöpä	22 940	0,1	3 367	2 272
Pahanlaatuinen kasvain	21 974	3,9	7 678	5 730
Leukemiat, muut pahanlaatuiset veri- ja luuydintaudit	19 961	2,4	2 842	1 434
Parkinsonin tauti ja siihen verrattavat liikehäiriöt	17 864	0,6	1 782	1 671
Pernisiöösi anemia ja muut B12-vitamiinin imeytymishäiriöt	14 536	-2,6	458	845
MS-tauti	8 749	2,7	346	114
D-vitamiinin krooniset aineenvaihduntahäiriöt	8 081	2,2	928	745
Älyllisesti kehitysvammaisilla esiintyvät käyttäytymisen häiriöt	7 427	-2,6	88	277
Sukurauhasten vaikea vajaatoiminta	7 422	4,6	681	60
Munuaisten vajaatoimintaan liittyvä vaikea anemia	6 643	5,3	1 101	755
Elinsiirron tai kudossiirron jälkitila	6 062	2,9	447	265
Vaikea haiman krooninen vajaatoiminta	4 925	9,2	933	518
Aivolisäkkeen etulohkon vajaatoiminta	4 353	4,4	318	77
Gynekologiset syövät	3 697	4,3	890	555
Sarkoidoosi	3 551	-0,3	68	76
Trigeminus- tai glossofaryngikusneuralgia	2 517	0,2	96	85
Dialyysihoitoa edellyttävä uremia	2 394	1,1	202	167
Lisäkilpirauhasten vajaatoiminta	2 159	1,6	84	52
Yleinen erythrodermia	2 037	1,6	80	46
Myasthenia gravis	1 518	3,0	99	54
Lisämunuaisten kuorikerroksen vajaatoiminta	1 475	1,1	54	37
Vesitystauti	1 159	2,2	49	23
Krooniset hyttymishäiriöt	1 103	1,8	23	3
Itsenäinen verihituleiden tai granulosityttien niukkuus	912	6,8	95	32
Gammaglobuliinin puutostila	625	5,6	58	14
Aplastinen anemia	332	7,1	38	16
Synnynnäiset aineenvaihduntahäiriöt	278	6,1	20	2
Rakkoihottuma	256	2,0	18	12
Alemman erityiskorvausryhmän (65 %) sairaudet				
Henkilöt yhteensä	1 078 110	1,2	85 933	33 303
Oikeudet yhteensä	1 518 966	1,9	91 414	58 585
Krooninen verenpainetauti	414 071	-3,2	3 419	17 165
Diabetes, muu kuin insuliinihoito	346 930	3,1	22 488	11 968
Krooninen keuhkoastma ja sitä läheisesti muistuttavat krooniset obstruktiiviset keuhkosairaudet	269 196	1,7	14 062	6 097
Krooninen sepelvaltimotauti ja krooniseen sepelvaltimotautiin liittyvä rasva-aineenvaihdunnan häiriö	173 571	-0,6	9 431	10 433
Hajapesäkkeiset sidekudostaudit, reumaattiset nivel-tulehdukset ja niihin verrattavat tilat	114 678	2,3	5 781	2 778
Krooniset sydämen rytmihäiriöt	108 913	29,8	31 053	6 020
Haavainen paksusuolentulehdus ja Crohnin tauti	49 600	4,0	2 440	495
Krooninen sydämen vajaatoiminta	27 490	-2,7	2 054	2 789
Kihti	9 389	-2,0	554	695
Periytyvät rasva-aineenvaihdunnan vaikea-asteiset häiriöt	4 825	-0,7	109	145
Vaikea ja pitkäaikainen narkolepsia	303	8,2	23	.